

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĀELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

PRESVETO TROJSTVO

TIJELOVO

LIPANJ

Ned. 15. **PRESVETO TROJSTVO**
Vid, Modest
**Dan kapelanije PU primorsko -
goranske**

Pon. 16. Zlata, Zlatko, Auro

Uto. 17. Rajner, Inocent, Laura, Diogen

Sri. 18. Marko i Marcelijan, Ozana, Paula

Čet. 19. **TIJELOVO**
Bogdan, Julija, Protazije, Rajka

Pet. 20. Margareta, Naum Ohridski

Sub. 21. Alojzije Gonzaga, Lojzika

Naslovnica

Slika preuzeta s

<https://www.undarstellbar.de>

mihael

23-24/2025.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP
- sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XIX. (2025.), broj 23-24 (652-3);
Presveto Trojstvo i Tijelovo, 15 i 19. lipnja 2025.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682;; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 22 715, 82 805;; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga... 3

SLUŽBA RIJEČI

PRESVETO TROJSTVO

Sve što ima Otac, moje je; Duh Sveti od
mojega će uzimati i navješćivati vama

HOMILIJA 4

Tko sam ja Presvetom Trojstvu? 8

KATEHEZA

Sveti Augustin i tajna Presvetog Trojstva 10

Presveto Trojstvo – Nebeska vatra! 11

SLUŽBA RIJEČI

TIJELOVO

ČITANJA

Svi su jeli i nasitili se. 14

HOMILIJA

S Isusom na putu 18

KATEHEZA

Tijelovo 20

JUBILEJSKA GODINA

Evangelje u našoj povijesti
i u našem narodu 22

Mali vjeronaučni leksikon 25

SPOMENDAN

Alojzije Gonzaga 26

NAŠI POKOJNI 28

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga...

Mnogi ljudi imaju velike poteškoće s Otajstvom trojedinog Boga. Ne mogu si ništa predočiti. Kakvo značenje ima takva svetkovina za naš život? U tekstovima Svetoga Pisma nigdje se izričito ne spominje trojedini Bog. Pavao, doduše, na kraju druge poslanice Korinćanima u blagoslovu spominje troosobnog Boga, ali u njegovim ostalim tekstovima nema nigdje razvijenog nauka o Trojstvu. Tek u četvrtom stoljeću javlja se zbog različitih zabluda u Crkvi potreba da se tri božanske osobe pobliže opišu u njihovom odnosu jedne prema drugoj. Konačni rezultat jest dogma o Presvetom Trojstvu, koja nam predočava jednu božansku bit u tri osobe.

Današnji racionalni čovjek je u opasnosti da tu dogmu odbije, jer s njom sa svog stajališta ne može ništa započeti. Kako onda još možemo - ako ne na jednoj racionalnoj razini - pronaći pristup tom Bogu (dogmi)?

Prije svega, potrebno je vidjeti kakvog Boga susrećemo u Svetom Pismu. Ako pratimo Božji put s ljudima, onda ćemo Boga uvijek doživjeti kao Boga koji djeluje u povijesti, kao Boga koji traži zajedništvo s ljudima. To je bilo temeljno iskustvo već u starom Izraelu. Bog je taj koji ljude prati kroz sve dubine i visine njihova života i uvijek ih vodi u Obećanu zemlju. Čak ide tako daleko da u Isusu postaje čovjekom i kao čovjek proživljava sve uspone i padove - sve do ponora križa. A on je taj koji nas i danas prati, koji nas kao Duh pun ljubavi i zaštite uvodi u istinu, uvijek više i dublje, upravo toliko, koliko u datom trenutku možemo podnijeti. To su iskustva najprije Židova, a kasnije i kršćana do današnjih dana.

Kao Boga koji traži zajedništvo sa svojim stvorenjima, doživljavali su ga kršćani uvijek iznova na najrazličitije načine i u različitim vremenima kao takvog jednog Boga. To iskustvo Božje ponude povezanosti s nama leži tako duboko, da mora imati svoje izvorište u samoj biti Božjoj.

Mogli bismo zapravo reći: sam Bog je već zajedništvo.

Istovremeno ljudi govore o susretu s Bogom u povijesti spasenja na tako različite načine, da se može govoriti o Trojstvu.

Otac, koji je počelo svega života i sveg stvorenja dao vam iskustvo da ste i vi njegovi sinovi i kćeri.

Sin, koji je za nas išao u najgorču smrt darovao vam povjerenje da ćete jednom poput njega u njegovu Imenu biti od Boga uskrišeni.

Duh, koji je život, neka vam srca ispuni ljubavlju i mirom da postignete zajedništvo s njime i među sobom.

<https://www.erzdioezese-wien.at>

Prvo čitanje: Izr 8, 22-31

Prije nastanka zemlje Mudrost već bijaše rođena.

Čitanje Knjige mudrih izrekâ

Ovo govori Mudrost Božja:

„Gospodin me stvorio kao počelo svoga djela,

kao najraniji od svojih čina, u pradoba;
oblikovana sam još od vječnosti,
odiskona, prije nastanka zemlje.

Rodih se kad još nije bilo pradubina,
dok nije bilo izvora obilnih voda.

Rodih se prije nego su utemeljene gore,
prije brežuljaka.

Kad još ne bijaše načinio zemlje,
ni poljana,

ni početka zemaljskom prahu;
kad je stvarao nebesa, bila sam nazočna,
kad je povlačio krug na licu bezdana.

Kad je u visini utvrđivao oblake

i kad je odredio snagu izvoru pradubinâ;
kad je postavljao moru njegove granice
da mu se vode ne preliju preko obala,
kad je polagao temelje zemlji:
bila sam kraj njega, kao graditeljica,
bila u radosti, iz dana u dan,
igrajući pred njim sve vrijeme;
igrala sam po tlu njegove zemlje,
i moja su radost djeca čovjekova.“

Riječ Gospodnja

Život prema uputama mudrih pomagao je vjernicima da žive prema Božjem Zakonu. Stoga ne iznenađuje piščev naglasak na kreposti mudrost, ali on tu mudrost diže na najvišu razinu. Za njega, „kao i za njegove predšasnike, mudrost je pridjevnik Božji. Ona sve uređuje onamo od stvaranja te upravlja događajima povijesti. Sve što joj se pripisuje izravno se povezuje s Bogom, i to stoga što se Mudrost istovjećuje s Bogom, upravljačem svijeta. Ona je 'čist odvir slave Svemogućeg... odsjev vječne svjetlosti... i slika dobrote njegove' (Mudr 7,25-26). Različita je od Boga, ali u isto vrijeme ona je zraka njegove biti.“ (Jeruzalemska Biblija, KS, Zagreb, 1996, str. 942)

U današnjem prvom čitanju sama Mudrost govori o svom nastanku i ulozi Božjem stvaranju. Mudrost je prije svega stvorenoga. Zatim, u stvaranju, Mudrost je uživala u Gospodinovom djelu kao njegova suputnica. Konačno, Mudrost poziva sve da slijede Gospodnje putove (Izr 8:32).

Teolozi su dugo raspravljali o značenju nastanka Mudrosti („stvoriti“ u 8:22) i njezinu mjestu u stvaranju. Je li Bog rodio mudrost ili ga je stekao kao osobnu vrlinu? I, je li mudrost aktivno sudjelovala u samom stvaranju? Ili je to način na koji je Bog stvarao? Rasprava se razvila između onih koji su Mudrost shvaćali doslovno (kao „osobu“) ili figurativno (kao Božji atribut). Mudrost govori kako ju je Bog „stvorio“. Hebrejska riječ „qanah“ može značiti „kupiti, steći“ ali i „roditi“. Ovdje se ne radi izričito o stvaranju, nego o onome što je mudrost zadobila u svome početku. Ona je „počelo Božjeg djela još od vječnosti, odiskona, prije nastanka zemlje“.

Kršćani su u različitim vremenima poistovjećivali Mudrost s Riječju (Isusom) ili s Duhom Svetim. No, bez obzira na različita tumačenja Mudrosti, bez sumnje, ti i slični odlomci bili su ključni u razvoju kršćanske vjere u Trojedinog Boga.

Mato Zovkić, <http://www.ktabkbih.net/>

Otpjevni psalam: Ps 8, 4-9

Gospodine, Bože naš, divno li je ime tvoje po svoj zemlji!

Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih,
mjesec i zvijezde što ih učvrsti
pa što je čovjek da ga se spominješ,
sin čovječji te ga pohađaš?

Ti ga učini malo manjim od anđela,
slavom i čašću njega ovjenča.
Vlast mu dade nad djelima ruku svojih,
njemu pod noge sve podloži.

Ovce i svakolika goveda,
i zvijeri poljske k tome,
ptice nebeske i ribe morske
i što god prolazi stazama morskim.

Riječi psalma su veličanstvena pjesma čovjeka zadivljenog vjernošću Stvoritelja kojom on stvoreni svijet povjerava u ruke čovjekove. Stvoritelj na ovaj način iskazuje milost prema svome stvorenju i povjerava mu ono što piše na prvim stranicama Knjige Postanka „napunite zemlju i sebi je podložite“ (Post 1,28). Čovjekovo divljenje biva još opravdanije pred otajstvom spasenja u Isusu Kristu (usp. 2. čitanje).

Drugo čitanje: Rim 5, 1-5

K Bogu po Kristu, u ljubavi izlivenoj po Duhu Svetomu.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo:

Opravedani vjerom, u miru smo s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu. Po njemu imamo u vjeri i pristup u ovu milost u kojoj stojimo i dičimo se nadom slave Božje. I ne samo to! Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost nadom. Nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!

Riječ Gospodnja

Apostol Pavao u svojoj Poslanici Rimljanima, nakon što je pokazao kako su svi grješni, ali i koja je uloga Božje pravednosti i ljudske vjere, sada produbljuje govor o opravdanju, po kojemu je čovjek »u miru s Bogom«. Ta milost mira s Bogom i života u prijateljstvu s njime postignuta je »po Gospodinu našem Isusu Kristu«. To je i razlog kršćanske sigurne nade koja se sastoji u iščekivanju eshatoloških dobara: uskrsnuću tijela, sudioništvu u baštini svetih, u životu vječnom i slavi Božjoj. Zato kršćani mogu biti ponosni i uspravno stajati. Pritom ih ne mogu obeshrabriti ni nevolje, jer i u njima ostaje nada ojačana »ljubavlju Božjom« koja je »razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan«. Ova »ljubav Božja« ljubav je kojom sâm Bog ljubi čovjeka, a njezin je svjedok i njezino jamstvo Duh Sveti koji prebiva u vjernicima koji u njemu kliču »Abba! Otče!« On je i »susvjedok s našim duhom da smo djeca Božja« i Božji »baštinici« i »subaštinici Kristovi«. Tako kršćanin postaje dijelom, sudionikom, baštinikom ljubavi koja vlada između Otca, Sina i Duha Svetoga.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Evandjelje: Iv 16, 12-15

Sve što ima Otac, moje je; Duh Sveti od mogega će uzimati i navješćivati vama.

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu

U ono vrijeme:

Reče Isus svojim učenicima:

„Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on - Duh istine - upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi. On će mene proslavljati jer će od mogega uzimati i navješćivati vama. Sve što ima Otac moje je. Zbog toga vam rekoh: od mogega uzima i - navješćivat će vama.“

Riječ Gospodnja

Evandeoski odlomak preuzet je iz Isusova oproštajnog govora nakon što je svojim učenicima oprao noge. Isus naglašava da ne može, u trenutcima prije svoje muke i uskrsnuća, svoje učenike svemu poučiti, no upravo ih zato upućuje na »Duha Istine« koji ima doći i koji će ih uvoditi »u svu istinu«. Riječi Duha svoje će izvorište imati u Bogu, a on će postati vodstvo Isusovim učenicima u razdoblju nakon uskrsnuća. Isus upravo naglašava jedinstvo koje pritom postoji između Duha, Sina i Oca. Otac sve svoje daje Sinu, a Sin predaje Duhu. Konačno, Duh sve predaje Isusovim učenicima. On će biti izvor svega što će Isusovi učenici govoriti i navješćivati, te će riječi koje će oni govoriti nakon uskrsnuća i silaska Duha Svetoga biti osnažene božanskim autoritetom. Tako navještaj Crkve postaje sastavnim dijelom Isusova navješćivanja, te ono nije prekinuto njegovom mukom i uskrsnućem. Naprotiv, čitavo se Presveto Trojstvo, u Duhu i po Sinu, uključuje u život Crkve. Takav raspored božanskih dobara kao svoj konačni cilj ima proslavu Oca. Baš kao što molitva u Isusovo ime proslavljuje Oca i kao što sâm Isus dovršenjem povjerenoga mu djela, svojom mukom, smrću i uskrsnućem proslavljuje Oca. Kršćani su tako, djelovanjem Duha Svetoga, vjerodostojni i istinski nastavljači i dionici Kristova djela, te svojim životom, navješćivanjem i svjedočenjem, ali i svojom patnjom i trpljenjem, proslavljaju Oca. Život kršćanina ne može se nikako razumjeti izvan života Presvetoga Trojstva.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Tko sam ja Presvetom Trojstvu?

Zašto me je stvorio? To je zagonetno pitanje, no najbolji odgovor je jer je želio podijeliti što ima, želio je imati koga ljubiti, želio je da njega slobodnom voljom netko ljubi...ne prisilno, nego slobodno, inače to ne bi bila ljubav.

Ja - čovjek, maleno, slabo, grešno ali ipak sposobno, kompleksno, sustvarateljsko biće, pitam se: „Tko sam ja Bogu?“

Kao prvo, valja nam razjasniti da kršćani ne vjeruju u tri boga u Presvetom Trojstvu. Vjerujemo u jednoga Boga, cjelovitog, koji nam se odlučio objaviti u tri božanske osobe. Osobu Oca gledamo kao onog koji je sve stvorio i koji u svakom trenutku stvara. On je sâm postojanje, sve je u njemu, ništa nije izvan stvoritelja i uzdržavatelja Oca.

Ništa čovjek u ovaj svemir i na ovaj svijet nije svojom rukom donio niti izmislio, tek je neke elemente spojio ili preoblikovao da bi mu služili. Stoga ništa nije izmišljeno što već Otac u svom stvaranju nije pretpostavio da bi se moglo ljudskim djelovanjem tako razviti. Tehnologija, automobili, pametni telefoni, računala, društvene mreže... to su samo mogućnosti koje smo u svojoj sposobnosti uspjeli tako oblikovati, a ne kao da smo mi ljudi nešto novo donijeli na svijet.

No tko sam izvorno ja Ocu? Ja sam najsavršeniji naum Božji, jedino biće u koje je Otac utkao svoju sliku. Meni je Otac dao

da budem sustvaratelj s njime, da od mene može nastati novi život. Dao mi je dio sebe.

Zašto me je stvorio? To je zagonetno pitanje, no najbolji odgovor je jer je želio podijeliti što ima, želio je imati koga ljubiti, želio je da njega slobodnom voljom netko ljubi...ne prisilno, nego slobodno, inače to ne bi bila ljubav.

Gospodin Isus Krist druga je božanska osoba, utjelovljen, od Marije Djevice rođen. Sveti Josip ga je u svojoj stolariji odgajao, u njegovu ljudsku narav utkao rezbarenje drveta. Na tom istom izrezbarenom materijalu primio je mučeništvo i za nas umro. Uskrsnuvši pobijedio je smrt i dao čovjeku novi smisao. Najveći strah koji nam i dan danas kola venama je naša smrt: Što će biti kada nas ne bude? Kako ćemo ju podnijeti? - legitimna su pitanja koja je normalno pitati se. U Kristovu uskrsnuću možemo odahnuti, smrt nama više ne gospoduje, jer ćemo do vijeka živjeti.

Tko sam ja tome čovjeku i Bogu Isusu? Nazvao me je svojim prijateljem, prozvao me svojim učenikom. Stoga sam ponosni prijatelj Isusov i boljeg prijatelja od mene nema nitko. Ja sam ponosni učenik najboljeg učitelja, učitelja koji je pobijedio smrt. Moj prijatelj i učitelj hodi sa mnom svakog trenutka moga života i poučava me,

Pater A. J. Thamburaj S.J., *Presveto Trojstvo*, <https://jochenteuffel.com>

trpi me u mojoj grešnosti. Preko svojih svećenika mi se daruje u svetoj euharistiji svakoga dana, kroz svete ispovijedi mi daje nebrojeno mnogo novih prilika, nikada nije od mene odustao. Iako ovih svetinja počesto nisam dovoljno svjestan, Isus ustrajava sa mnom.

U svetome Petru i apostolima, potom u njihovim nasljednicima, dao mi je svoju Crkvu da i ja budem njen član. Kako je Crkva prekrasna! Apostol kaže: Crkva je tijelo kojemu je glava Krist. Najljepša djela ljubavi u svijetu su proizišla iz Kristove Crkve. Čast mi je biti u ovom Božjem projektu.

Treća osoba Presvetog Trojstva, Duh Sveti koji proizlazi od Oca i Sina, kojega je sam Isus oslovio s Branitelj, koji će nas uvesti svu Istinu. Tko sam ja Duhu Svetom? Ja sam biće koje je plašljivo, nestalno i sklono krivim putevima. Duh Sveti je uz mene u svakom trenutku, ako mu dopustim da me poučava i vodi. Duh Sveti nije nametljiv. Iako ga možemo odbiti te krivo formirati savjest, a slobodnu volju koristiti za svoje varke života koje me ne vode nikuda osim u začarane krugove iz kojih se teško izlazi. Duh Sveti dopušta da odlučim hoću li ga u svoj život pozvati i primiti. Bez Duha

Svetoga ja ne znam ni koraka napraviti. Što god da radim bez Duha Svetoga čini se krivo. Stoga ga pozivam svakoga dana u svoj život i on me vodi. Uvodi me u istinu, brani me svakoga dana od svakakvih napasti. Ne radi se samo o đavolskim napastima, nego i o napastima samoga sebe, jer i ja sam sebi mogu naštetiti. Brani me također od drugih ljudi koji me žele skrojiti po neakvim svojim zamislima, pokazuje mi pravac koji Bog za mene želi.

Stoga zaključujem: Bogu sam dragocjen. On me je stvorio, dao mi je dar života, dar drugih ljudi oko mene i dar svijeta. U Presvetom Trojstvu Bog me neizmjerljivo ljubi i želi uz sebe. Vodi me svojim putem, putem na kojemu ću i ja, obični slabić, biti njegova produžena ruka za druge, poslužitelj njegovih otajstava. No Bog me na to ne prisiljava, uvijek se mogu od njega okrenuti. Ali ni ja to ne želim, to bi bila laž. Stoga mi ostaje i dalje, korak po korak, dan po dan, uz Presveto Trojstvo koračati u vječnost.

fra Ante Dodig, <https://www.fra3.net>

Sveti Augustin i tajna Presvetog Trojstva

Jednom zgodom veliki crkveni naučitelj sveti Augustin razmišljao je o tajni Presvetoga Trojstva. Htio je svakako dokučiti: kako je moguće da su u Bogu tri osobe, a samo jedan Bog.

Šećući tako zadubljen u misli dođe do nekog dječaka, koji je školjkom prelijevao more u jednu malu rupu na morskoj obali.

Sveti Augustin se zaustavi i upita:

„Dječče, što to radiš na pijesku?“

„Želim more prelići u ovu rupu“, odvrati dječak.

Augustin se nasmije i odvrati:

„Uzalud se trudiš! Okani se tog uzaludnog posla. Tvoja je želja i nastojanje nemoguće. Kroz sva tisućljeća ne bi mogao pregrabiti more i prelići ga u tu rupu.“

„Zar je to zbilja nemoguće?“, upita dječak i svojim se velikim, nevinim očima zagleda u Augustina. *„Ti misliš da je to nemoguće i smiješ se meni što pokušavam more prelići u malu rupu, a sam činiš upravo to! Htio bi prelići neizmjerni ocean Božjeg bića u malu posudu svog razuma. Prije ću ja prelići cijelo more u ovu malu rupu, nego ćeš ti shvatiti da je Presveto Trojstvo jedan Bog u tri osobe.“*

Nakon tih riječi tajanstveni dječak nestane. Poruka je bila jasna.

Tada Augustin reče sam sebi:

„Vjera je sigurnija od shvaćanja. Boga ne možemo shvatiti, ali možemo ga ljubiti i klanjati mu se. Svoje ćemo štovanje prema Presvetom Trojstvu najbolje pokazati time da uvijek pobožno činimo znak svetog križa i da pobožno i s najvećim poštovanjem izgovaramo riječi: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga!“

Presveto Trojstvo – Nebeska vatra!

Isus apostolima tumači Oca

Svetkovina Presvetoga Trojstva ili tajna Presvetoga Trojstva smatra se jednom od najvećih tajni u kršćanskoj Crkvi. Takvu tajnu ili takvu neprolaznu istinu nije nitko na ovaj svijet mogao donijeti, „izmisliti“ ili objaviti, osim Onoga koji je sam dio te tajne i istine – Isus Krist, koji se kao druga Božanska osoba utjelovio i po promislu Oca nebeskoga pojavio na ovom svijetu i živio sa svojim učenicima tri godine propovijedajući i objavljujući im ono što im je trebao objaviti i objasniti. Oni su tu tajnu i nebesku istinu prenijeli svima nama po svetom Evanđelju. Tako i mi kroz ovih 2000 godina upoznajemo tu dubinsku nadvremensku tajnu koliko je u našoj ljudskoj moći i shvaćanju to moguće. Moramo reći da je više shvaćamo milosnom vjerom nego malenim i skromnim razumom. Na više mjesta u Novom zavjetu Isus govori o svome Ocu i o Duhu Svetom, no i samim apostolima teško je shvatiti takvu stvarnost koja se više vjerom prihvaća nego što se razumom shvaća.

Apostoli su bili željni razumjeti Isusovu priču o Ocu nebeskom i Duhu Svetom. Naime, mogli su razumjeti drugu Božansku osobu, Isusa. On je tu, među njima, zajedno razgovaraju, hodaju i Bogu se mole. Dakle, Isus je s njima, On je „shvaćen“. Ali gdje su

onda Otac i Duh Sveti ako su skupa s Njim, ako su jedno? Oni ih ne vide. Vide samo Isusa. U tome baš i jest tajna. Stoga apostol Filip traži od Isusa da im otkrije Oca: „Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je“ (Iv 14,8). Mislio je da će time konačno riješiti problem. No, Isus mu odgovara: „Tko je vidio mene, vidio je i Oca. Kako ti onda kažeš: 'Pokaži nam Oca'“ (Iv 14,9). Isus traži od apostola da se prebace u transcendentne sfere koje nadilaze čula, i prebace se u sfere vjere kojom se jedinom Otac nebeski može razumjeti. I nastavlja: „Ne vjeruješ li da sam ja u Ocu i Otac u meni“? (Iv 14,10). Ipak, kada se vratimo na početak Isusova javnog djelovanja – na Njegovo krštenje u Jordanu – i obična ljudska čula mogla su spoznati i osjetiti sve tri Božanske osobe: očima vidimo Isusa u Jordanu, očima vidimo kako Duh Sveti nad Njim lebdi u obliku goluba, a ušima čujemo riječi Oca nebeskoga: „Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U Njemu mi sva milina!“ (Lk 3,21-22). Što tu reći nego onu čestu Isusovu izreku: „Tko ima uši neka čuje!“

Isus apostolima tumači Duha Svetoga

„A Isuse“, u razgovoru pitaju dalje apostoli, „što je s Duhom Svetim, kako ćemo njega vidjeti, kako ćemo njega spoznati? Hajde, pokaži nam barem Duha Svetoga. I dosta nam je!“ To će izgleda biti još teže, jer Duh Sveti je ipak – duh! A duh,

dah, dušu, ne može se vidjeti jer je to duhovna stvarnost koja se okom ne može spoznati. No, Isus ne misli tako. On optimistično nagovještava da će doći vrijeme Duha Svetoga koji će doći na ovaj svijet, među ljude, u vidljivu obliku, koji će obnoviti ljudska srca i lice zemlje, koji će unijeti radost, vedrinu, optimizam, koji će ljudima donijeti svjetlo i jasnoću u srce i život. Po kojemu će istinski moći razumjeti sve što im je Isus govorio, koji će im pomoći da istinski razumiju tajnu Presvetoga Trojstva, jer je on Duh Istine. „Ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duh Istine... Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh“ (Iv 14,16.26). I zaista. Ono što je Isus rekao to se i obistinilo 50 dana nakon Njegova uskrsnuća. Njegov dolazak ovjekovječili smo svetkovinom dolaska Duha Svetoga, Pedesetnicom ili Duhovima. Toga se sjećamo i njegov silazak slavimo svake godine na svetkovinu Duhova. Sišao je Duh Sveti, Duh Istine, Branitelj, Posvetitelj i Tješitelj nad Isusovu majku i sve apostole. I to na kakav način! Vidljiv, jasan, sjajan, gorljiv i – plamen! Siđe nad svakoga od njih tako da su mogli osjetiti njegovu vatru, njegov dah i blizinu i njegovu jasnoću kroz razumijevanje tuđih jezika kao svoga materinjega. Toga veličanstvenoga dana apostoli su puno bolje shvatili Isusove riječi koje im je govorio o Duhu Svetome, i svoju vjeru počeli su svjedočiti s više žara i plamenije upravo snagom toga Svetog Duha!

Crkveni nauk

Obično se u teologiji, kao osnovna biblijska podloga za nauku o Presvetome Trojstvu, uzima Isusova rečenica: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga“ (Mt 28,19). Dakle, krsteći ih ne samo u ime Kristovo, nego jednako u ime Oca, u ime Sina i u ime Duha Svetoga. Sva tri ova nebeska naslova su jedno i zajedno u sebi i jedno i zajedno u svom vanjskom djelovanju. Tri osobe, a jedan Bog! Ova nauka spada u osnovno kršćansko vjerovanje, nepromjenjivu dogmu koja je potvrđena i u prvoj Crkvi.

Prvi nicejski sabor, prvi ekumenski crkveni sabor uopće, održan je u Niceji u Bitiniji (današnja Turska). Sazvao ga je godine 325. rimski car Konstantin I. Veliki. Na njemu je rješavano glavno teološko pitanje: je li Isus pravi Bog ili nije? Prezbiter Arije i njegove pristaše (arijanizam) tvrdili su da je Isus podređen Ocu, nije iste biti kao on i da je od njega stvoren u određenom trenutku. Sabor je premoćno (sa samo dva glasa protiv) nadjačao i pobio Arijevu nauku jednom zauvijek: Isus je pravi Bog i pravi čovjek, iste biti s Ocem, nikad stvoren, nego rođen od Oca vječnim rađanjem.

Tako svake nedjelje u Vjervanju ispovijedamo u svetoj misi da vjerujemo u Isusa Krista, „...pravoga Boga od pravoga Boga. Rođena, ne stvorena, istobitna s Ocem, po kome je sve stvoreno....“ Ne može, dakle, nitko reći da je kršćanin, a da ne prizna da je Isus pravi Bog. To spada u članak kršćanske vjere.

<https://zenavrsna.com>

Prvi carigradski sabor, i drugi opći crkveni sabor, kojega je sazvao car Teodozije I. Veliki, a koji je održan u Carigradu 381., potvrdio je i božanstvo Duha Svetoga, što je nijekao carigradski biskup Macedonije sa svojim istomišljenicima (macedonijevci). Njegova nauka je osuđena, a božanstvo Duha Svetoga jasno definirano. Tako u istom Vjerovanju svake nedjelje ispovijedamo kako vjerujemo „i u Duha Svetoga, Gospodina i životvorca, koji izlazi od Oca i Sina, koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi...“ Dakle, ne može nitko reći da je kršćanin, ali da ne vjeruje da je Duh Sveti pravi Bog.

Vječna nebeska vatra

I mi se danas trudimo što bolje pojasniti vjernom narodu tajnu Presvetoga Trojstva i svima onima koji bi ga bolje željeli shvatiti. Nikad nećemo u potpunosti u tome uspjeti. Možemo stvoriti neku sliku, donijeti neku dobru usporedbu ili napraviti paralelu koja će nam barem donekle osvijetliti stvarno značenje Presvetoga Trojstva.

Jedan profesor je ovako objasnio svojim učenicima: „Mislim da je Presveto Trojstvo kao vatra. Vatru sačinjavaju oganj, plamen i dim. Oganj bi bio Otac, plamen bi bio Sin, a dim bi bio Duh Sveti. Tri akcije u jednoj vatri, a ipak nisu tri vatre nego jedna. Kao što se iz ognja rađa plamen, a iz jedinstva ognja i plamena izlazi dim, tako se iz Oca

rađa Sin, a iz Oca i Sina izlazi Duh Sveti. A tamo gdje je oganj, tu su i plamen i dim, tj. tamo gdje je Otac, tamo su i Sin i Duh Sveti. A tamo gdje je Duh Sveti, tu su i Otac i Sin. Ta kaže li i naša narodna: 'Gdje ima i dima, ima i vatre.' Uvijek jedna vatra u tri djelovanja. Vatra je jedinstvo ognja, plamena i dima koji se međusobno prožimaju, i upravo tim prožimanjem stvaraju toplinu i život. Čovjek, da bi na hladnoći ostao na životu, primiće se vatri i toplini. Da nema topline i vatre, sve bi bilo hladno i ne bi bilo života na zemlji!“

Presveto Trojstvo je vječna nebeska vatra koja prožima zemlju, vodu, sva bića i sav svemir. Kroz rađanje Sina od Oca i Duha Svetoga po Ocu i Sinu, rađa se novi svijet, novi život ili novi životi kojih mi ljudi možda nismo ni svjesni. Presveto Trojstvo je živa nebeska vatra, živa akcija, neprestano rađanje i djelovanje u cijelom svemiru. Presveto Trojstvo stvara, obnavlja, protječe, unosi svježinu, donosi novost, ulijeva radost, vraća snagu, učvršćuje vjeru, obraća dušu, obogaćuje čovječanstvo, uskrsava mrtve, poziva u vječnost svakog čovjek jer želi da se čovjek u Presvetom Trojstvu vječno raduje i živi.

Isus nas uvjerava: „U onaj ćete dan spoznati da sam ja u Ocu svom i vi u meni i ja u vama“ (Iv 14,20). Tko ima uši neka čuje!

Ivo Šutalo, <https://www.nedjelja.ba>

Prvo čitanje: Post 14, 18-20

Iznese kruh i vino.

Čitanje knjige Postanka

U ono vrijeme:

Melkisedek, kralj šalemski, iznese kruh i vino.

On je bio svećenik Boga Svevišnjega. Blagoslovi Abrama govoreći:

„Blagoslovljen Abram od Boga Svevišnjega, Stvoritelja neba i zemlje! I blagoslovljen Bog Svevišnji koji ti u ruke preda neprijatelje!“

Riječ Gospodnja

Abrahamov pohod šalemskom kralju i svećeniku Melkisedeku zbio se, prema kontekstu u Postanku, prilikom povratka s uspješne vojne protiv četvorice poganskih vladara koji su bili zarobili njegova bratića Lota. Ova grada djeluje neovisno od neposrednog konteksta i čini se da je prvotna povijesna nakana zgode opravdati položaj Jeruzalema kao boravišta Božjeg po hramu i kultnu ulogu kraljeva iz davidovske dinastije. Oni nisu bili svećenici iz Levijeva plemena ali su se brinuli za održavanje hramskih zgrada i kulta pa su dobili časní naziv svećenika po redu Melkisedekovu.

Melkisedek iznosi pred Abrahama kruha i vina. Povijesno se vjerojatno radilo o savezničkoj gozbi Abrahama kao došljaka i Melkisedeka kao domaćeg šeika. Melkisedekovo božanstvo zove se Eljon - Bog Svevišnji. Iako je Melkisedek poganin, sveti ga pisac čini monoteistom da pokaže kako poglavar grada koji je kasnije postao kulturno središte Božjeg naroda i nesvjesno štuje pravoga Boga. Melkisedek kao svećenik blagoslivlje Abrahama zbog pobjede nad poganskim vladarima te izriče "blagoslov" i Abrahamovu Bogu koji je svoj plan s Abrahamom proveo pomagavši mu da pobijedi moćnije neprijatelje. Ovdje "blagoslov" znači priznanje, ispovijest vjere: bez Božje pomoći Abraham ne bi pobijedio.

Kršćani su ovo iščekivanje vidjeli ostvareno na Isusu kojega pisac poslanice Hebrejima zove velikim svećenikom po redu Melkisedekovu. Između ostalog i zato što je šalemski kralj po darovima kruha i vina slika Krista svećenika koji nam je pod prilikama kruha i vina ostavio spomen svoje žrtve i gozbe.

Otpjevni psalam: Ps 110, 1-4

Gospodin kraljuje, Svevišnji – nad svom zemljom.

Reče Gospodin Gospodinu mojemu:

„Sjedi mi zdesna
dok ne položim dušmane tvoje
za podnožje tvojim nogama!

Žezlo tvoje moći protegnut će Gospodin sa Siona:
vladaj posred svojih neprijatelja!

Spreman je tvoj narod u svetim odorama
za dan tvog junaštva:
kao rosa iz krila zorina
uza te su mladi ratnici.“

Zakleo se Gospodin i neće se pokajati:

„Zauvijek ti si svećenik
po redu Melkisedekovu!“

Psalam 110 je kraljevska pjesma za svečanost ustoličenja davidovskog kralja u Jeruzalemu. Svećenik predvoditelj slavlja pjeva kako Gospodin Bog govori "Gospodinu mojemu", tj. kralju da na dan preuzimanja službe proteže na njega svoju posebnu zaštitu. Kralj je i "svećenik po redu Melkisedekovu", jer će se brinuti za održavanje hramskih zgrada, uzdržavanje svećenstva i mir u svetom gradu. Kad je izumrla kraljevska dinastija, pobožni Izraelci i dalje su pjevali ovaj psalam s uvjerenjem da Bog sprema svome narodu budućeg idealnog vladara koji će biti drugačiji od svećenika iz Levijeva plemena.

Drugo čitanje: 1Kor 11,23-26

Kad god jedete i pijete, smrt Gospodnju navješćujete.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo:

Ja od Gospodina primih što vama predadoh: Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče:

„Ovo je tijelo moje - za vas. Ovo činite meni na spomen.“

Tako i čašu po večeri govoreći:

„Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.“

Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe.

Riječ Gospodnja

Pavao podsjeća Korinćane da je od Gospodina "primio" ono što im je "predao". "Primiti i predati" su tehnički izrazi za obaveznu vjeru Crkve.

Kad je osnivao kršćansku zajednicu u grčkom lučkom gradu Korintu, Pavao je novokrštenike naučio slaviti euharistiju kao Gospodinovu odredbu o njegovoj Crkvi. Crkva su svi oni koji se u različitim župama jedne biskupije sabiru na slavljenje euharistije pod vodstvom zaređenih predstajnika.

Pavao ovdje donosi najstariji pisani izvještaj o Isusovim riječima nad kruhom i vinom. On to piše oko godine 55, dvadesetak godina prije nego su napisana kanonska evanđelja. Pri tome se poziva na obaveznu predaju. Sam je s kršćanima Damaska; Jeruzalema i Antiohije naučio slaviti euharistiju kao konstitutivni čin zajednice Isusovih sljedbenika. U Korintu je bio god. 51. i 52. te je zajednici predao ono što je kroz petnaestak godina kršćanskog "staža" do tada činio u crkvenim zajednicama. Zato "Ovo činite na moj spomen" znači da bez svete gozbe i žrtve nema zajednice krštenika u jednom mjestu. "Spomen" pri tome na liniji starozavjetnih blagdana znači uprisutnjenje milosnih zahvata Božjih. Pashom su Židovi slavili slobodu darovanu nekoć ocima u Egiptu, ali tako da svaka nova generacija živi od te darovane slobode. Budući da je Uskrs kršćanska Pasha a euharistija kršćanska pashalna gozba, "spomen" ovdje znači trajnu prisutnost Krista raspetog i uskrslog u svetoj žrtvi i gozbi novozavjetnog naroda Božjeg.

Komentar prvog, drugog čitanja i psalma: Mato Zovkić, <http://www.ktabkbih.net/>

Evandjelje: Lk 9, 11b-17

Svi su jeli i nasitili se.

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu

U ono vrijeme:

Govoraše Isus mnoštvu o kraljevstvu Božjem i ozdravljao sve koji su trebali ozdravljenja.

Dan bijaše na izmaku. Pristupe dakle dvanaestorica pa mu reknu:

„Otpusti svijet, neka pođu po okolnim selima i zaseocima da se sklone i nađu jela jer smo ovdje u pustu kraju.“

A on im reče:

„Podajte im vi jesti!“

Oni rekoše:

„Nemamo više od pet kruhova i dvije ribe, osim da odemo kupiti hrane za sav ovaj narod.“

A bijaše oko pet tisuća muškaraca.

Nato će on svojim učenicima:

„Posjedajte ih po skupinama, otprilike po pedeset.“

I učine tako: sve ih posjedaju.

A on uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, blagoslovi ih i razlomi pa davaše učenicima da posluže mnoštvo.

Jeli su i svi se nasitili. I od preteklih ulomaka nakupilo se dvanaest košara.

Riječ Gospodnja

Dug je put pred nama prije nego postignemo ideal (jedinstva) u euharistiji - prije nego se ponovno pojavi Melkisedek da nas uvede u mesijansko kraljevstvo. Razumljivo da se umaramo, čak smo u opasnosti da onemoćamo putem. Sada se nalazimo među mnoštvom koje je slijedilo Isusa „u pust kraj“. Čak ako smo i mi, poput mnoštva, bili već ozdravljeni od bolesti, prema početnim riječima današnjeg evandjelja, još nam je uvijek jako teško nastaviti.

Kada se spominje Isusovog umnažanja pet kruhova i dvije ribe, evanđelist Marko koristi jezik euharistije koji se ponavlja u svakom misnom slavlju. Govori nam se kako Isus:

uze pet kruhova - razlomi

pogleda na nebo - davaše učenicima

blagoslovi ih - da posluže mnoštvo

Možemo postaviti pitanje: aludira li, na neki način, izjava o preostalim ulomcima od dvanaest košara na Isusovu prisutnost u Crkvi, Crkvi kao novih dvanaest plemena Božjeg naroda, ili na čuvanje Euharistije u našim svetohraništima za bolesne i one koji ne mogu prisustvovati redovnom euharistijskom slavlju?

Najvažnija je, ipak, simbolika našega putovanja. Euharistija nas želi nahraniti i ojačati da vjerno nastavimo ići svojim životnim putem. Ona osigurava ljubav i obnovljenu vjeru da bismo krenuli naprijed kao zajednica jer pojedinci ne mogu preživjeti u pustinji. Osposobljava nas da budemo spremni kada nam Melkisedek otvori vrata u mesijansko kraljevstvo

Carroll Stuhlmueller, *Biblijska razmatranja za vrijeme kroz godinu*, KS, Zagreb, 2006.

S Isusom na putu

Na Tijelovo slavimo euharistiju i u procesiji nosimo Isusovo tijelo (Ovo je moje tijelo) našim ulicama. Zašto još jednom, nakon Velikog četvrtka, naglašavamo Isusovo tijelo u euharistiji?

Euharistijski kruh je Isusovo tijelo. To mi znamo, no, problem je što mi to zaboravimo i ne prepoznamo Isusa u kruhu. Svaki put kad slavimo euharistiju, toga se trebamo sjetiti (Ovo činite meni na spomen!). Zato nakon Velikog četvrtka ponovno slavimo svetkovinu Tijela Gospodinova.

No, slavimo Tijelovo ne samo zbog toga što je kruh Isusovo tijelo nego i zato što smo mi Kristovo tijelo. To nam Pavao govori: «Vi ste tijelo Kristovo!» Problem je što i to zaboravimo! Svaki put kad slavimo euharistiju, trebamo se toga sjetiti. Zato Augustin moli ovako: «Gospodine, ti si kruh života, daruješ mi sama sebe. U ovom komadiću kruha primam ono što jesam: tijelo Kristovo, da bih postao ono što primam: tijelo Kristovo. Amen.»

Ali ne samo ja nego i drugi su tijelo Kristovo! Zato u svakom licu, u svakom čovjeku trebamo prepoznati Kristovo tijelo. Ja sam tijelo Kristovo, ali isto tako je i onaj tamo koga ja ne volim tijelo Kristovo.

Zašto procesija na Tijelovo kroz naša mjesta?

Kako bismo shvatili smisao euharistije, odnosno smisao slavljenja euharistije u crkvi. Naime, euharistija ne završava

završetkom euharistije (Idite u miru) nego se nastavlja! Fra Slavko Barbarić je govorio: «Euharistija – to je Isusova misa za tebe. A nakon euharistije počinje tvoja misa za druge.»

Neki su se šalili - a nažalost radi se o stvarnosti - kad su rekli zašto su nekome s kim inače ne pričaju pružili ruku u crkvi za vrijeme pružanja mira: Sad ti pružam ruku zato što smo u crkvi, ali to vrijedi samo dok smo u crkvi! Procesija našim ulicama na Tijelovo kaže: Misa se nastavlja – u životu, u svakodnevici - nakon mise. Isus želi ostati u nama i onda kad izađemo iz crkve. Njegova ljubav želi ostati u nama kad susretnemo susjede, kad kupujemo i prodajemo, kad susretnemo osobu s kojom ne pričamo... To je življenje Pavlovih riječi: Ništa nas neće «moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem...»

Isus je put! U procesiji smo s Isusom na putu. S Isusom na putu - to znači da ne idemo sami kroz život. Nekad želimo da u životu nemamo problema, kušnji, križeva, da udobno živimo... Tako nekad i molimo da Bog od nas otkloni prepreke, probleme. No, mi se jačamo iznutra u euharistiji kako bismo na put krenuli ojačani - s Isusom.

S Isusom smo u procesiji, na putu, što znači da smo kao ona dvojica učenika koji idu iz Jeruzalema u Emaus. Na putu pogled im se bistri, srce se otvara...

S Isusom smo na putu, tj. prema cilju - a to je život vječni...

Jean Mirre, Giotto, <https://www.singularart.com>

Papa Ivan Pavao II. u enciklici „Crkva o Euharistiji“

„...Čašćenje euharistije izvan sv. Mise neprocjenjivi jedar u životu Crkve. To je čašćenje usko združeno sa slavljenjem euharistijske Žrtve. Kristova prisutnost pod svetim prilikama koje se čuvaju nakon Sv. mise – prisutnost koja traje sve dok postoje prilike kruha i vina – proizlazi iz slavlja Žrtve te teži pričesti, sakramentalnoj i duhovnoj. Na pastirima je da ohrabre, i po osobnom svjedočanstvu, euharistijsko štovanje, osobito izlaganje Presvetog Sakramenta, kao i molitve klanjanja pred Kristom prisutnim pod euharistijskim prilikama.

Ugodno se zadržati s njime te, te poput ljubljenog učenika naslonivši glavu na njegove grudi (usp. Iv 13, 25), biti dodirnut neizmjernom ljubavlju njegov srca. Ako se kršćanstvo u naše vrijeme mora razlikovati nadasve po „umijeću molitve“ kako ne osjetiti obnovljenu potrebu provesti duše vrijeme u duhovnom razgovoru, u tihu klanjanju, u stavu ljubavi pred Kristom prisutnim u Presvetom Sakramentu? Koliko sam puta, draga moja braćo i sestre, ovo iskusio i dobio snagu, utjehu i pomoć!

Ovu nam praksu, koju Učiteljstvo uvijek iznova hvali i preporučuje, svjedoče brojni sveci svojim primjerom. Na osobit se način u tom istaknuo sv. Alfonz Marija de' Liguori koji je zapisao: Među svim pobožnostima klanjanja Isusu u Presvetom Sakramentu prva je poslije sakramenata, Bogu je najdraža, a nama najkorisnija. Euharistija je neprocjenjivo blago: ne samo dok se slavi, nego također i moleći se pred njim izvan Sv. mise omogućuje pristup samom izvoru milosti...”

Tijelovo

Tijelovo je jedan od onih blagdana koji svoje postojanje u dobroj mjeri zahvaljuju privatnim objavama, iako su i druge okolnosti dovele do nastanka ove svetkovine. U ranom srednjem vijeku kršćani su se sve rjeđe pričesćivali zbog strogog shvaćanja uvjeta za sakramentalno odrješenje u ispovjedi. K tomu je sveta misa zbog latinskog jezika postala nerazumljiva, što je također pridonijelo tome da su vjernici sve manje shvaćali misu kao žrtvenu gozbu. Tako je pučka pobožnost u svetoj misi sve više častila Krista prisutnog pod prilikama kruha i vina, a sve manje doživljavala da se tu radi o Kristu žrtvovanom koji se daje kao hrana. Misa je postala trenutak slavodobitnog silaska Kristovog Božanskog Veličanstva među svoje vjernike. Tako je nekako vrhunac euharistijske pobožnosti bilo promatranje posvećenje hostije (tu treba tražiti nastanak podizanja u misi).

Takva se euharistijska pobožnost posebno počela razvijati poslije 1000. godine, a osobito na području današnje Belgije. Tako stižemo do jedne privatne objave: Ivana od Retinea (1193-1258), poglavarica jednog samostana u blizini Ligea, u molitvenom je zanosu vidjela jedan svijetao krug, čiji je tek jedan isječak bio taman. Razumjela je da taj krug predstavlja liturgijsku godinu kojoj nedostaje jedan blagdan u čast Presvetog Oltarskog

Sakramenta. Tamošnji su teolozi prihvatili istinitost tih objava, pa je biskup iz Liegea odredio da se u njegovoj biskupiji svetkovina Tijelova slavi u četvrtak iza svetkovine Presvetog Trojstva. Bilo je to 1246.

Teolog koji je prihvatio tu privatnu objavu bio je i Hugo od Thierryja koji je 1261. postao papa pod imenom Urban IV. Kao papa on je ipak oklijevao propisati ovu svetkovinu čitavoj Crkvi. I tada se dogodila i druga privatna objava.

Jedan češki svećenik-hodočasnik služio je misu u Bolseni, u blizini Orvieto (nadamak Rima). Dok je slavio misu imao je velikih sumnji glede stvarne prisutnosti Kristove pod svetim prilikama. I tada se događa čudo: posvećena se hostija pretvorila u živo ljudsko tkivo koje je obilno krvarilo, tako da se krv s patene prelijevala po tjelesniku. Ovaj su tjelesnik u svečanoj procesiji odnijeli papi u Orvieto, gdje se on tada nalazio. Bilo je to 19. lipnja 1264. Urban IV. se riješio svih sumnji i 11. kolovoza, iste godine bulom *Transiturus de hoc mundo* propisuje ovu svetkovinu obvezatnom za čitavu Crkvu. Bilo je to prvi put u povijesti da papa svojim autoritetom nameće slavljenje jednog blagdana čitavoj Zapadnoj Crkvi.

Urban IV. umire nekoliko mjeseci nakon toga i ova bula ostaje u izvjesnom smislu zaboravljena. Kasnije, pape Celestin V. (1312.) i Ivan XXII. (1317.) provode bulu *Transiturus*, pa se svetkovina Tijelova brzo širi po čitavoj Crkvi.

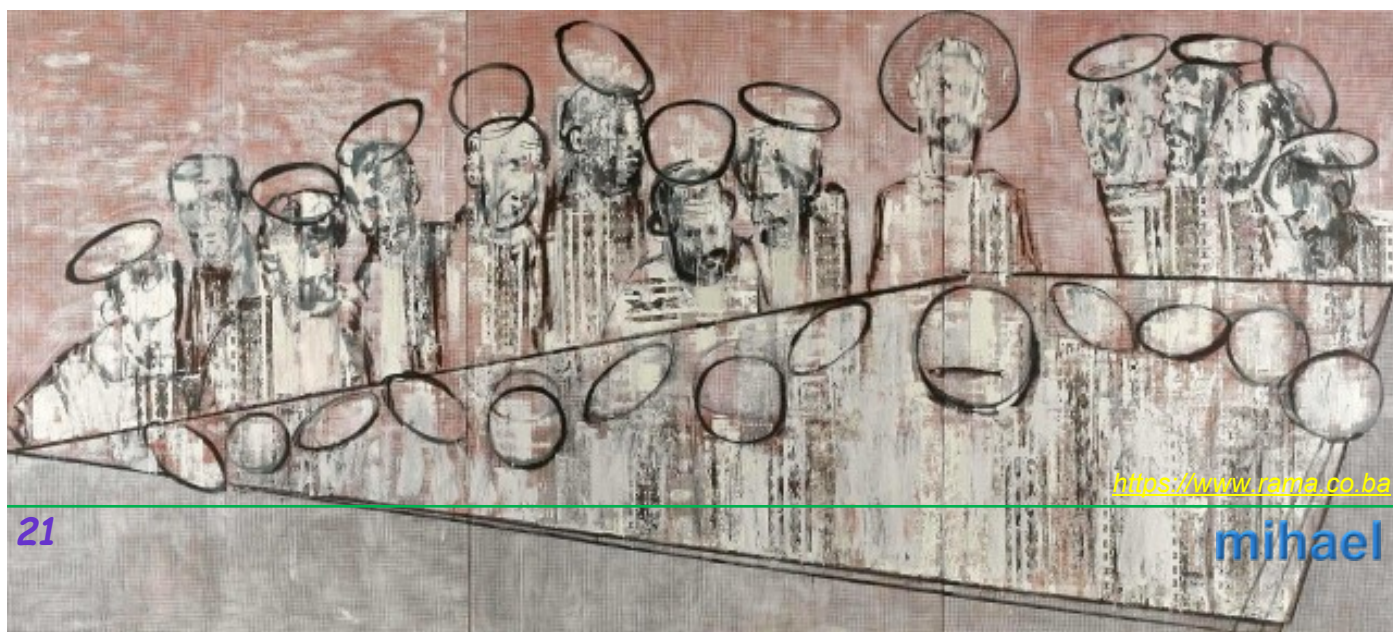
Iako ni jedan papa ne propisuje teoforičnu procesiju, ipak se tijelovske procesije javljaju gotovo usporedno s uvođenjem ovog blagdana. Očito je, naime, da tijelovska procesija odgovara onome duhu u kojem je i nastala svetkovina Tijelova: kler i vjernici su htjeli na što svečaniji način iskazati počast Kralju slave, Kristu prisutnom u Sakramentu među svojim vjernicima. U počecima se posvećena hostija u procesijama nosila jednostavno u čestičnjaku, a pokaznica je nastala iz želje da se hostija ipak vidi da bi joj se moglo pokloniti. Nakon Reformacije su tijelovske procesije na poseban način imale značenje ispovijesti vjere. Protestanti su naime stavljali u pitanje upravo stvarnu prisutnost Kristovu pod svetim prilikama nakon svete mise. Tako su, osobito u vrijeme baroka, tijelovske procesije postale najsvečaniji dio liturgijske godine: sve što je bilo najljepše i nadragocjenije umetalo bi se u tu svečanost: procesija bi išla kroz svečano urešene ulice naselja, a vremenom su se ustalile četiri postaje.

Napomenimo da je posljednicu *Lauda Sion te himan Pange lingua* napisao Toma Akvinski po nalogu Urbana IV. Po svoj prilici

od njega potječu i misne molitve jer one odražavaju njegovu teologiju: zborna promatra euharistiju pod vidom prošlosti (spomen Kristove muke), darovna pod vidom sadašnjosti (euharistija kao zalog jedinstva Crkve), popričesna pod vidom budućnosti (zalog vječnoga života). Dok su, dakle, molitve preuzete iz staroga misala, čitanja su obogaćena prema ABC ciklusu: starozavjetna govore o mani u pustinji, o sinajskom savezu te o Melkizedekovoj žrtvi. Druga su čitanja uzeta iz poslanica o čudesnom umnažanju kruha, posljednjoj večeri i o Isusu kao Kruhu života.

Novi Red Euharistijskih Procesija predlaže četiri tematske postaje, od kojih svaka ima uvodnu pjesmu, kratki nagovor, evanđelje, psalam, eventualnu homiliju, litanijske molitve, te zaključnu molitvu. Teme su: 1. Euharistija – trajna prisutnost Kristova, 2. Euharistija – Kristov i naš Vazam, 3. Euharistija – žrtva, 4. Euharistija – Gozba. Ovaj novi Red predviđa veliku slobodu u struktuiranju pojedinih postaja, kao i u određivanju njihova broja.

Zvonko Pažin, <https://www.vjeraidjela.com>

Evandjelje u našoj povijesti i u našem narodu

*Iz Pastirskog pisma **Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve, hodočasnici nade** biskupā Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine u prigodi jubilejske godine 2025., 1100. obljetnice splitskih crkvenih sabora i početaka hrvatskoga kraljevstva objavljenog na prvu nedjelju došašća prosinca 2024.*

Radosna vijest, evanđelje, na našim područjima, koji su nekada pripadali zapadnomu Iliriku, tj. na prostoru rimskih pokrajina Dalmacije i Panonije, prisutno je već u prvim stoljećima kršćanstva.

Apostol Pavao u *Poslanici Rimljanima* (15, 19) naglašava da je „od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio evanđelje Kristovo”. U *Poslanici Timoteju* pak veli da je Tit, njegov suradnik, „otišao u Dalmaciju” (2Tim 4, 10). U apostolsko, dakle, ili, najdalje, u prvo poslijeapostolsko vrijeme zacijelo su i mnogi drugi vjerovjesnici dolazili, kako morem tako i kopnom, u naše krajeve.

Žestoki progoni kršćana potvrdit će snažnu ukorijenjenost kršćanske vjere i organiziranost crkvenih zajednica i njihovih biskupskih sjedišta kao što su ona najstarije: Salona (Solin), Sirmium

(Srijemska Mitrovica), Jadera (Zadar), Absarum (Osor), Vecla (Krk), Arba (Rab), Parentium (Poreč), Pola (Pula), Siscia (Sisak), Cibalae (Vinkovci), Mursa (Osijek), Delminium (Duvno), Sarsenterum (Stolac), Epidaurum (Cavtat), Risinium (Risan), Bistue Nova (nedaleko od Zenice), Bistue Vetus (nedaleko od Bugojna), Baloie (kod Ključa), Leusinium (Panik, mjesto kod Bileće) i druga. Kršćansku su stvarnost naši stari predci ovdje zatekli te im je naviještena kršćanska vjera i podijeljeno sveto krštenje.

Pouzdanije vijesti o prvim dodirima Hrvata s kršćanstvom nalaze se, kako nam je poznato, u papinskim izvorima. Prema *Liber pontificalis* papa Ivan IV. Dalmatinac (640.-642.) poslao je benediktinskoga opata Martina da u Istri i Dalmaciji otkupi zarobljene kršćane i kosti kršćanskih mučenika: Anastazija (Stasa), Dujma, Maura, Venancija i drugih. Taj ih je papa dao pohraniti u oratoriju uz krstionicu Lateranske bazilike Svetoga Spasitelja (kasnije i sv. Ivana Krstitelja i sv. Ivana

<https://www.vaticannews.va>

Evandelistu) u Rimu, o čemu svjedoči veliki mozaik s njihovim likovima, koji je dao podignuti njegov nasljednik Teodor I. (642.-649).

Sv. Agaton, papa (678.-681.), u svome pismu iz 680. kao obraćene narode navodi Slavene (što se jedino može odnositi na Hrvate) pa se na temelju toga i drugih izvora može razložno zaključiti da su Hrvati upravo s tim papom, godine 679., sklopili mirovni ugovor.

O stoljetnoj povezanosti našega naroda sa Svetom Stolicom svjedoči i bizantski car Konstantin Porfirogenet koji u svome djelu *O Upravljanju Carstvom*, u 31. poglavlju piše: „Ovi kršteni Hrvati neće ratovati protiv tuđih zemalja, izvan granica svoje zemlje, jer su primili neku vrstu proročanskoga odgovora i zapovijedi od rimskoga Pape, koji je u vrijeme Heraklija, cara Bizantinaca, poslao svećenike i njih pokrstio. To je zato što su poslije krštenja Hrvati napravili jedan ugovor, potvrđen njihovim vlastitim rukama i čvrstim obećanjem, i jamstvom u ime svetoga Petra apostola, da oni nikada neće poći protiv neke strane zemlje i s njom ratovati, nego će radije živjeti u miru sa svima koji su voljni jednako tako postupati, i oni su od istog rimskog pape primili blagoslov za taj čin, a to je (poruka) ako bi bilo koji stranci pošli u rat protiv zemlje ovih istih Hrvata i nametnuli im rat, tad će moćni

Bog ratovati za Hrvate i zaštititi ih, a Petar, Kristov učenik, dat će im pobjedu.”

Sačuvana pak pisma pape Ivana VIII. (872.-882.) hrvatskim vladarima pokazuju da je tada Hrvatska većinski kršćanska zemlja i da Papa s njom uspostavlja odnos duhovnoga i vjerskoga značaja, tako tipičan za onodobni srednjovjekovni svijet. To je i vrijeme velikodušnoga i dalekovidnoga poslanja svete solunske braće Ćirila i Metoda među Slavene Velike Moravske, čije je djelovanje i u nekim područjima Hrvatske ostavilo neizbrisive tragove u liturgiji i na jezičnome polju, posebno u glagoljskoj tradiciji.

Poznati su nam srdačni odnosi Hrvata i Svete Stolice za vladara iz hrvatske narodne dinastije, posebice kralja Zvonimira (1076.-1089.), kojega je u listopadu 1076. izaslanik sv. Grgura VII., pape, (1073.-1085.), opat Gebizon okrunio za kralja u bazilici sv. Petra i Mojsija u Solinu, kada je primio i znakove kraljevske časti te prisegnuo Papi da će ponajprije poštivati pravdu, braniti Crkvu, brinuti se da svećenstvo živi ispravno, štititi siromahe, udovice i siročad, biti protiv nezakonitih brakova, protiviti se prodaji ljudi i, na kraju, da će u znak priznanja papinskoga primata svake godine uplaćivati iznos od dvjesto bizantskih zlatnika.

Crkva svetoga kroža u Ninu, <http://www.solin-live.com>

Povijesno-spasenjsko iščitavanje našega hoda s Gospodinom u vremenu

Evandjelje se, dakle, utjelovilo i u našem narodu, u našu hrvatsku povijest, a to znači u današnje naše vrijeme i u naš prostor. S Gospodinom smo po krštenju ušli u suodnos koji traje već gotovo četrnaest stoljeća. I dok se spominjemo znamenitih događaja, uistinu spomena vrijednih, iz toga suodnosa, želimo naglasiti da tu nije samo riječ o tek nekome obilježavanju povijesnoga i prolaznoga. Kada bi tomu bilo tako, bilo bi to premalo i presiromašno. Riječ je o povijesno-spasenjskome čitanju našega hoda s Gospodinom u vremenu, u kojemu zbilja ima onih događaja koji na poseban način zauzimaju važno mjesto u našoj memoriji, kao naroda i Crkve.

Spomen na bitne događaje naše povijesti nije samo površno pamćenje nego je prepoznavanje našega hoda s Gospodinom te uprisutnjenje našega odnosa s njim koji je u temelju tih povijesnih događanja. Zbog toga su ona za nas otajstvena!

Kristovo evandjelje i njegova Crkva utjelovili su se upravo na ovome našem zemljopisnom prostoru, u našoj kulturi, u našem narodu i jeziku... Oni progovaraju i po povijesnim događajima; progovaraju po njima i danas.

Slavlje naših crkveno-narodnih jubileja upravo tu ima svoje duboko teološko i duhovno utemeljenje. Stoga su ta slavlja uvijek evangelizacijski motivirana, da bismo, spominjući se prošloga i staroga, izrekli, a onda i živjeli iste sadržaje na nov način: *Vetera novo modo*. Njih, dakle, sve obuhvaća evangelizacijsko poslanje kojim i danas želimo konkretno odgovoriti, tako da su ova naša slavlja prekrasan povod upravo za evangelizacijski govor. Takav govor u svjetlu i s gledišta vjere crpi iz povijesnoga i vremenitoga, da bi navijestio neprolazno i vječno, već započeto u vremenu.

Mali vjeronaučni leksikon

Primat

Primat, latinski: *primatus* - *prvenstvo*

U kristologij Kristovo gospodstvo nad svim stvorenjem (Kol 1,18 2.

U ekleziologiji (nauk o crkvi), prvenstvo rimskog biskupa pre svim drugim biskupima i njegova puna, vrhovna redovna i neposredna vlast (jurisdikcija) na cijelom Crkvom. Definiran je na Firentinskom koncil (1439.), svečano potvrđen na Prvome vatikanskom koncilu (1870.). Drugi vatikanski koncil, uz primat rimskog biskupa, naglasio je suodgovornost cijele episkopata u vodstvu Crkve (biskupski kolegij).

Prinosnica

Prinosnica, hebejski. minhah, starozavjetna žrtva u kojoj je žrtveni dar brašno, ulje i tamjan. Simbol je vječnog saveza između Boga i čovjeka. Potpuno se spaljivala na žrtveniku (paljenica) bez primjese kvasca.

Prior

Prior, latinski: *prior* - *prvi po redu*, samostanski poglavar u nekim katoličkim redovima (benediktinci, templari, dominikanci). U benediktinaca i njihovih grana (cisterciti, fejjantinci, mauristi, trapisti) prior upravlja prioratom ili priorijom, samostanom nižeg ranga od opatiije.

Priprava darova

Priprava darova, u katoličkoj liturgiji, prvi dio mise u kojem se pripravlja oltar, kruh i vino. Kruh i vino mogu se donijeti u ophodu kao i drugi darovi (za siromahe, za crkvu). Obredi priprave darova završavaju darovnom molitvom, a svećenik prije molitve opere ruke.

Sveti Alojzije Gonzaga – zaštitnik mladeži

21. lipnja

Četiri vrline sv. Alojzija Gonzage

Malom Alojziju Gonzagi molitvu je od malih nogu usađivala njegova pobožna majka. Njemu je molitva bila najprirodnija potreba, razgovor s Bogom. Alojzije je mnogo molio i nepomično klečao. Druga vrlina, koju mu je majka u srce usadila, bila je ljubav prema siromasima. Od malena je naučio pomagati siromašnima, a osobito se pokazao pred kraj života, pomažući zaraženima od kuge. Bio je pobožni asket, ali je mislio i na brata čovjeka i potrebnima pružao konkretnu milosrdnu ljubav.

Treća vrlina koja ga je resila bila je čistoća. U dobi od 10 godina, u Firenzi, na blagdan Navještenja Gospodinova 25. ožujka 1578., odlučio se na doživotnu čistoću. Iako je bio plemićkoga roda i vidio sav tadašnji sjaj i raskoš, unatoč svemu, ostao je slobodan, neokaljan. Prema čistoći je zauzeo pozitivan stav te ju je promatrao kao vrlinu, a ne kao zabranu. Bio je čista srca i jake volje. On nije pobjegao iz svijeta, ali se nije dao zarobiti svijetom. Ne dati se zarobiti svijetom je i danas suvremeno, i uvijek će biti suvremeno.

Primjerice, danas nam prijete opasnost da postanemo robovi veće zarade i što višeg standarda života. Tko toj opasnosti podlegne, lako bi se mogao odreći svojih ideala, svoje vjere, čovještva, duhovne, moralne i druge vrednote. Postoje različita mjerila vrednovanja. Ljestvica vrednota nije kod svih ljudi jednaka. Alojzije Gonzaga upućuje na pravo vrednovanje vrednota i to je njegova četvrta vječna poruka.” (J. Antolović: Duhovni velikani. Sveci Katoličke crkve, I. dio: siječanj-lipanj, str. 598.). Vječna je, jer nadilazi sva vremena.

Životopis sveca

Alojzije Gonzaga rođen je 9. ožujka 1568. godine u Castiglioneu, u obitelji oca don Ferrantea Gonzage i majke plemkinje done Marte, koja mu je bila prva učiteljica i uzor kršćanskih vrline. Imao je i mlađega brata Rudolfa. Sa sedamnaest godina Alojzije je prvenstvo prvorodenja predao mlađem bratu i stupio u isusovačko sjemenište, a nakon dvije godine novicijata upisao i studij na isusovačkoj ustanovi u Rimu koja je danas izrasla u Papinsko sveučilište Gregoriana.

Godine 1590. u Rimu se pojavila kuga, od koje je u kratkom roku umrlo jako puno ljudi, među kojima i trojica papa. S ostalom subraćom, redovnicima Družbe Isusove, Alojzije se brinuo za te kugom zaražene bolesnike, pokapao ih te se i sam zarazio. Umro je vrlo mlad, u dvadeset i trećoj godini života. Živio je samo šest godina u isusovačkom samostanu. Volio je Boga i ljude i žarko je želio postati misionar, ali ga je smrt preduhitrila.

Alojzijeva majka bila je nazočna beatifikaciji

Isusovac sv. Robert Bellarmino (1542.-1621.) bio je Alojzijev ispovjednik i duhovnik. Dok je umirao, 21. lipnja 1591., Bellarmino mu je stajao uz postelju i, nakon njegovog preminuća, izjavio da "Alojzije nikada nije učinio teškoga grijeha". Sv. Robert Bellarmino je želio biti pokopan do njegovih nogu, a to nam mnogo govori kakav je to mladić bio i svetac postao. Kaže se da svetac poznaje sveca. Rodom iz plemićke obitelji, a odrekao se svega iz ljubavi prema Bogu i umro na milosrdnom zadatku prema potrebitom bratu čovjeku.

Godine 1605. proglašen je blaženim, a na njegovoj beatifikaciji je bila prisutna njegova majka. Svetim je proglašen 1726. godine, a nešto kasnije i zaštitnikom mladeži. Godine 1968. Italija je svečano proslavila 400. obljetnicu rođenja sv. Alojzija Gonzage. Za tu prigodu izdali su poštansku spomenu-marku s njegovim likom, kako na ramenima nosi okuženika, jer se pretpostavlja da se sam zarazio noseći bolesnike.

Sv. Alojzije Gonzaga je i danas blizak uzor mladima zbog napornog penjanja prema visinama svetosti, a spomendan mu se slavi 21. lipnja, kada i bl. Alojzije Stepinac slavi svoj imendan u nebu.

NAŠI POKOJNI

MILAN ARAMBAŠIĆ,

PU osječko - baranjska, u službi, državna granica na rijeci Dunav, 15. lipnja 1998.

ŽELJKO GOLEM,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 16. lipnja 1993.

NENAD KRMPOTIĆ,

PU primorsko - goranska, u službi, Veles, Povile, 17. lipnja 1992.

VLADO BUSAK,

PU karlovačka, u službi, Lasinja, 19. lipnja 1996.

ADRIAN GORŠIĆ,

PU karlovačka, U službi, Karlovac, 21. lipnja 1996.

POČIVALI U MIRU!